

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

21 januari 2003

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Paul Van Malderen, Eddy Schuermans en Jan Laurys
en mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever –**

**betreffende de nadelen voor ouderen, verbonden aan de stijgende druk
om elektronisch te bankieren**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Onlangs hebben verschillende banken de kosten voor transacties aan het loket fors verhoogd. Die tariefverhogingen zouden de klanten moeten aansporen om meer elektronisch te bankieren. De banken willen die vorm van bankieren stimuleren om de kosten van de lokethandelingen te beperken en zo het rendement van hun betalingssystemen te verhogen. Volgens de Belgische Vereniging van Banken zijn betaaldiensten verantwoordelijk voor 40 % van alle bankkosten. Daarvan zou een derde toe te schrijven zijn aan de kosten voor de behandeling van baar geld voor particuliere klanten. De betalingen met baar geld zijn duurder en tijdrovender dan elektronische betalingen.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de kosten (geldig vanaf 1 januari 2003) voor een aantal transacties bij de vier grootste banken van ons land.

Transactie	Fortis ¹	KBC	BBL	Dexia
Beheerskosten (gewone) zichtrekening	€ 7,5	€ 4,96	€ 5	€ 6,2
Basispakket	–	€ 3,72 ²	€ 4,5 ⁴	€ 3,77 ⁴
Papieren overschrijving	€ 0,25	gratis (naar KBC) € 0,25 (naar andere bank)	gratis (naar BBL) € 0,20 (naar andere bank)	€ 0,15
Storting	€ 0,87 (andere bank)	€ 0,25	€ 7,26 (andere bank)	gratis
Bestelling cheques	€ 1 per 4	€ 4 per 10	gratis	€ 0,25 per stuk
Verwerking cheque	€ 0,25	€ 0,35	€ 0,20	€ 0,15
Geld afhalen aan loket	€ 0,25 (< € 620) gratis (> € 620)	€ 0,25 ³	€ 0,25	€ 0,15
Rekeninguittreksel in het eigen kantoor	€ 40	€ 15	€ 15	€ 2,5 per 3 maanden
Abonnement PC banking	€ 1 per maand	€ 3 per 3 maanden	€ 15	€ 24,79 (eenmalig)

¹ Manuele verrichtingen blijven gratis voor wie op zijn zicht- en spaarrekening samen een gemiddeld tegoed van minimum 10.000 euro heeft staan.

² Eerste 36 gratis verrichtingen zitten in het basispakket van een standaardrekening.

³ Gratis indien bedrag hoger is dan 500 euro of geen KBC-Matic geldautomaat aanwezig is in het rekeningvoerend kantoor.

⁴ Eerste 48 betaalverrichtingen zitten in het basispakket van een standaardrekening.

Let wel, het is niet omdat de kostprijs van de transacties aan het loket wordt verhoogd om het elektronisch bankieren te stimuleren, dat elektronisch bankieren gratis is. Ook hieraan zijn kosten verbonden. Voor het gebruik van de selfbank, de phonebank en de homebank moet eveneens betaald worden. Prijzen van homebanking variëren tussen 12 en 15 euro per jaar. In de onderstaande tabel wordt ter illustratie een overzicht gegeven van jaarlijkse kosten, verbonden aan het gebruik van bankkaarten. Ook aan het gebruik van kredietkaarten zijn er kosten verbonden. Het gebruik van een Visa-kaart en MasterCard kost ongeveer 20 euro. Rekening houdend met het feit dat de meeste volwassenen meer dan één kaart hebben, mogen we ervan uitgaan dat de totale kosten voor elektronisch bankieren toch oplopen. Daarenboven moet voor de opname van geld met een MasterCard of een Visa-kaart ook nog betaald worden. Dat bedrag bestaat uit een percentage van het opgenomen bedrag, bijvoorbeeld 1 %, en uit een forfaitair bedrag dat varieert tussen 4 à 7 euro afhankelijk van het feit of de opname gebeurt aan het loket of aan een geldautomaat.

	Fortis	KBC	BBL	Dexia
Bancontact/Mister Cash	€ 6,8	€ 6,75	€ 6	€ 7
Protonfunctie	€ 4,96	€ 4,96	€ 5	€ 5
Maestro-service	€ 9,9	€ 2,50 (betaling) € 5,50 (geldopname)	€ 9	€ 7

In totaal kost een bankrekening ongeveer 27 euro. Daarbij komt de kost van het gebruik van een bankkaart met de verschillende mogelijkheden. Dat bedraagt ongeveer 20 euro. Indien men dan zelf alle verrichtingen uitvoert via homebanking, betaalt men nog eens 12 à 15 euro. In totaal bedragen deze diensten minimaal 60 euro per jaar. Rekening houdend met het feit dat een gewone zichtrekening 0,50 % per jaar opbrengt, moet er al ruim 12.000 euro permanent op de rekening staan opdat de intresten de kosten kunnen dekken.

Vanuit een zuiver economisch perspectief kan men de standpunten van de banksector wel begrijpen : het draait immers allemaal rond het optimaliseren van de kosten en het rendement. Maar men vergeet echter wel dat sommige groepen in onze samenleving, in het bijzonder veel ouderen, niet vertrouwd zijn met het gebruik van bankkaarten, het internet, selfbanking en dergelijke.

Uit gegevens van de banksector blijkt ook dat ongeveer 60 % van de 60-plussers die een bankrekening hebben, ook een bankkaart gebruikt. Dat percentage daalt naarmate de leeftijd stijgt. Door

de hoge transactiekosten voor verrichtingen aan het loket worden de mensen echter wel gedwongen om hun verrichtingen uit te voeren aan een automaat. Dat impliceert eveneens dat nog 40 % van de 60-plussers een kaart moet aanvragen en ermee moet leren werken.

Dat ouderen niet zo vertrouwd zijn met nieuwe technologieën zoals computers en internet, wordt bevestigd door een studie van de afdeling Statistiek en Planning van de Vlaamse Gemeenschap (2001) over internetgebruik. Hieruit blijkt dat 75,8 % van de 65- tot 74-jarigen en 71,3 % van de 75-plussers het niet nodig vinden om een computer te gebruiken. Als voornaamste reden werd opgegeven dat ze het werken met de computer te moeilijk vinden. Ongeveer evenveel ouderen achten het daarom ook niet nodig om te surfen op het internet. Het is dan niet verwonderlijk dat slecht 7,5 % van de 65- tot 74-jarigen en 3,8 % van de 75-plussers effectief een computer gebruiken. Van de senioren tussen 65 en 74 jaar surfden er amper 3,2 % op internet. Niemand van de groep van 75-plussers maakte gebruik van internet.

Vele ouderen willen eigenlijk geen gebruikmaken van de computer en internet, omdat ze dat te moeilijk vinden. Hoogstwaarschijnlijk zullen verschillende mensen toch interesse tonen als ze de aangepaste begeleiding en vorming zouden krijgen. Dat blijkt onder meer uit het succes van de initiatiecurcus internet voor senioren die in een aantal Vlaamse gemeenten wordt georganiseerd. Daarom willen we ervoor pleiten dat de Vlaamse regering budgetten vrijmaakt om dergelijke initiatieven te stimuleren, zodat de drempel om te werken met bankkaarten, bankautomaten en internet wordt verlaagd. De bijkomende kredieten zouden slechts een tijdelijk karakter moeten hebben. De ontwikkeling in de maatschappij zorgt ervoor dat de meeste mensen door hun job verplicht worden om te werken met computers en internet. Over een aantal jaren hebben deze nieuwe technologieën voldoende ingang gevonden, zodat cursussen en initiaties overbodig worden.

De studie van de Vlaamse Gemeenschap bevestigt inderdaad dat het gebruik van internet door jongeren veel hoger is dan het gemiddelde in Vlaanderen. Het is net voor die groep dat banken speciale formules uitwerken met onder meer gratis bankverrichtingen. Het is opvallend dat jongeren die enerzijds niet zoveel spaargeld hebben en dus onrechtstreeks een minder interessante (renderende) klant zijn voor de bank en die anderzijds wel kunnen werken met de moderne kanalen zoals de PC, de selfbank, twee keer bevoordeeld zijn in vergelij-

king met de ouderen. Nochtans verdient die laatste groep extra aandacht van de banksector.

Uit cijfers blijkt ook dat er in België ongeveer 40.000 mensen geen bankrekening hebben. De wet tot instelling van een basis-bankdienst tracht dat te verhelpen, maar dan mag de financiële drempel voor het openen van een rekening niet te hoog zijn. Met dergelijke hoge kosten zouden kandidaten immers afgeschrikt kunnen worden.

Tot slot kan gesteld worden dat de verhoging van de transactiekosten iedereen treft, maar in het bijzonder de ouderen. Voor die groep is het goedkopere alternatief van elektronisch bankieren immers geen oplossing. Daarom vragen wij aan de Vlaamse regering om in haar contacten met de financiële sector dit acute probleem voor te leggen en aan te dringen op de uitwerking van speciale voorwaarden zoals die gelden voor de jongeren. Daarnaast wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om extra budgetten vrij te maken die ouderen kunnen vormen om te leren omgaan met internet en andere nieuwe ICT-toepassingen. Dit voorstel past zeker in de visie van Levenslang Leren van deze regering.

Paul VAN MALDEREN

Eddy SCHUERMANS

Jan LAURYS

Gisèle GARDEYN-DEBEVER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat :

- 1° de afgelopen maanden verschillende grote banken de kosten voor transacties aan het loket fors hebben verhoogd ;
- 2° die prijsverhogingen bedoeld zijn om de klanten zoveel mogelijk te laten overschakelen op het gebruik van PC, selfbank of telefoon om hun verrichtingen uit te voeren ;
- 3° de Kamer van Volksvertegenwoordigers begin december 2002 een wet tot instelling van een basis-bankdienst heeft goedgekeurd, die het recht op een bankrekening voor elke burger garandeert ;
- 4° die wet evenwel geen bescherming tegen hoge transactiekosten inhoudt voor kwetsbare groepen zoals ouderen ;
- 5° heel wat ouderen inspanningen leveren om te kunnen omgaan met de toepassing van nieuwe technologieën, maar dat een meerderheid van de ouderen niet in staat is of bereid is om computers te gebruiken en het persoonlijke contact met hun bank op te geven ;

– vraagt de Vlaamse regering :

- 1° in de rondetafel met de financiële sector te wijzen op de sociale onrechtvaardigheid van de stijgende transactiekosten ten aanzien van ouderen die geen alternatief hebben voor het uitvoeren van verrichtingen via het loket ;
- 2° bij de banken aan te dringen op speciale voorwaarden voor 65-plussers, zoals die ook voor jongeren worden aangeboden ;

- 3° om kredieten vrij te maken voor de begeleiding en vorming van ouderen bij het gebruik van internet en andere ICT-toepassingen.

Paul VAN MALDEREN

Eddy SCHUERMAN

Jan LAURYS

Gisèle GARDEYN-DEBEVER

BIJLAGE BIJ DE TOELICHTING

VOORBEELD VAN EEN JONGERENREKENING

Move@Fortis Rekening is een voorbeeld van een speciale actie voor jongeren tussen 18 en 25 jaar. Die rekening heeft de volgende bancaire voordelen :

- 2 jaar gratis Move@Fortis-kaarten met Bancontact-Mister Cash, Self, Proton, Maestro en Uittreksel-printer
- gratis eerste kredietkaart (Visa Classic of MasterCard Classic) in het eerste jaar, nadien tegen halve prijs (9,92 euro per jaar)
- gratis Phone banking
- gratis PC banking
- gratis verrichtingen in België (behalve cheques en geldopnames met kredietkaart)
- krediet tot -250 euro
- rentevergoeding vanaf de eerste euro
- geen beheerskosten

Daarnaast worden de jongeren nog eens bedolven onder een aantal extra bancaire voordelen, zoals een welkomstgeschenk, 20 % korting op een bioscoopticket, kortingen op events, een voordeelgids, gratis internet en e-mail.
